

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius, tel. +370 5 239 1001,
El. paštas zum@zum.lt, <http://www.zum.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188675190

Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2024- Nr. _____
I _____ Nr. _____

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TAUTINIO PAVELDO PRODUKTŲ ĮSTATYMO NR. X-1207 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija pakartotinai teikia patikslintą atsižvelgiant į 2024 rugsėjo 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos (toliau – LRVK) tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, LRVK Teisės grupės ir Ekonomikos politikos grupių pastabas Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymo Nr. X-1207 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

I. Sprendžiama problema

1. Atsižvelgdama į Tautinio paveldo produktų įstatymo Nr. X-1207 (toliau – Įstatymas) 7 straipsnio 1 dalies 7 p. ir 15 straipsnio 2 dalies nuostatas, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – Ministerija) iki 2025 m. gruodžio 31 d. atlieka viešojo administravimo funkcijas, kurios yra nebūdingos Ministerijai, todėl iki nurodyto termino šios funkcijos turi būti perduotos kitai institucijai.

2. Įstatyme nenumatytas tradicinių amatų centrų (toliau – TAC) steigimo ir veiklos reglamentavimas. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos lėšomis Lietuvoje buvo įkurta 20 TAC (šiuo metu yra 19 veikiančių TAC), tačiau toks TAC tinklas yra nepakankamas, nepadengia visų šalies teritorijų. Taip pat nenumatyti jau veikiančių TAC priežiūros mechanizmai, yra TAC, kurių veikla ne visada atitinka Įstatyme numatytas funkcijas arba neužtikrina savo regiono tradicijų tęstinumo.

3. Norima išvengti dvigubo finansavimo rizikos bei padidinti finansinės paramos sklaidą kuo platesniam amatininkų ratui. Siekiama atsisakyti valstybės stipendijų tradicinių amatų meistrams, tradiciniams

	<p>amatininkams ir tradicinio amato pameistriams, kadangi jos jau nėra tokios aktualios, kaip buvo Įstatymo rengimo ir įgyvendinimo pradžioje, kai amatininkų buvo nedaug ir buvo labai svarbu, kad jie perimtų tradicinių amatų įgūdžius ir keltų savo kvalifikaciją.</p> <p>4. Siekiama išvengti funkcijų dubliavimo priimant sprendimus. Tautinio paveldo produktų taryba (toliau – Taryba) yra perteklinis darinys, kolegiali patariamoji visuomeniniais pagrindais veikianti institucija, kuri buvo reikalinga Įstatymo įgyvendinimo pradžioje, kai tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos sistema buvo kuriama. Šiuo metu sistema yra veikianti ir stabili.</p> <p>5. Administracinė našta – siekiama mažinti administracinę naštą atsisakant tautinio paveldo produktų ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikatų (toliau – sertifikatai) bei tradicinių amatų meistrų pažymėjimų (toliau – pažymėjimai) popierinių blankų gamybos ir išdavimo.</p> <p>6. Juridinis asmuo ar jo padalinys – tautinio paveldo produktų sertifikatų turėtojas, siekdamas pelno padaro daugiau nusižengimų išplėtodamas masinę gamybą, taip pažeidžia Įstatymo nuostatas dėl tautinio paveldo produktų nemasinės gamybos, tačiau jokių realių sankcijų už tai nėra numatyta, todėl atgrasymas nuo piktnaudžiavimo nėra efektyvus.</p> <p>7. Atliekami kiti su esminiais pakeitimais susiję techninio, redakcinio pobūdžio keitimai.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Šiuo Įstatymo projektu siūloma:</p> <p>1. Įvertinus pavaldžių įstaigų kompetencijas ir funkcijas tautinio paveldo produktų apsaugos ir realizavimo srityje, Ministerijai nebūdingą funkciją perduoti Žemės ūkio agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra), kuri iki šiol atliko Tautinio paveldo ekspertų komisijos (toliau – Ekspertų komisija) sekretoriato darbą ir yra susipažinusi su perduodamos funkcijos specifika.</p> <p>2. Aiškiai reglamentuoti TAC veiklą, jos kokybės kontrolę, nustatyti procedūras kurtis naujiems TAC, kurie teiks tautinio paveldo produktų kūrėjams tautinio paveldo produktų populiarinimo paslaugas visoje Lietuvoje, atstovaus etnografinio regiono, kuriame jie įsteigti, amatininkų interesams, puoselės etnografinio regiono tradicinius amatus. Šiuo metu ne visi Lietuvos etnografiniai regionai turi veikiančius TAC, kai kurių TAC veikla yra formali</p>

ir netenkina amatininkų poreikių, nepakankamai prisideda prie jų veiklos skatinimo. Numatyti TAC veiklos priežiūros mechanizmus.

3. Atsisakyti valstybės stipendijų skyrimo. Valstybės stipendijos skiriamos saviugdai, tačiau dažnai jų prašoma edukacijų vedimo veikloms, kurios gali būti finansuojamos pagal Tautinio paveldo veiklos finansavimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. 3D-398 „Dėl Tautinio paveldo veiklos finansavimo taisyklių patvirtinimo“. Tautinio paveldo produktų veikloms yra skiriamas bendras valstybės biudžetas iš Ministerijos asignavimų, todėl labai svarbu kuo racionaliau panaudoti skirtas lėšas.

4. Atsisakyti Tarybos kaip perteklinio darinio. Siūlymas grindžiamas ilgamete praktika ir siekiant išvengti funkcijų dubliavimo priimant sprendimus. Pvz., iki šiol Paraiškų skirti valstybės stipendijas vertinimo ekspertų komisija teikė rekomendacijas Tarybai dėl pretendentų skirti valstybės stipendijas, t. y. Taryba, vadovaujama žemės ūkio ministro, teikė rekomendacijas žemės ūkio ministrui dėl pretendentų skirti valstybės stipendijas. Atkreiptinas dėmesys, kad šiame procese ekspertų komisija yra daugiausia kompetencijų ir žinių turinti ekspertų grupė, kuri gali pateikti tinkamiausias rekomendacijas žemės ūkio ministrui. Atsižvelgiant į tai, kad atsisakoma valstybės stipendijų, Tarybos funkcijos dar labiau sumažėja.

5. Išduoti Tautinio paveldo produktų ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikatus bei tradicinių amatų meistrų pažymėjimus per Licencijų informacinę sistemą (LIS).

6. Juridiniam asmeniui ar jo padaliniui dėl gamybos atitikties tradicijai nustatyti apribojimai, t. y. taikoma nemasinė gamyba, tradicinės žaliavos, naudojamos senosios ar naujos technologijos, išsaugant unikalias kokybines savybes tradiciniams gaminiais, privaloma atskirti nemasinės gamybos procesus nuo masinės gamybos. Juridinio asmens ar jo padalinio sertifikuojamam tautinio paveldo produktui gali būti suteikiama B kategorija (išskyrus sertifikuojančiam tradicinę mugę, kuriai yra suteikiama A kategorija).

7. Numatyta atsakomybė už Įstatymo pažeidimus.

	<p>8. Siekiant nuoseklaus, glausto ir suprantamo reglamentavimo, patikslinti pagrindines sąvokas, institucijų funkcijas ir uždavinius, o funkcijų ir procesų detalizavimą perkeliant į poįstatyminius teisės aktus.</p> <p>Atsižvelgiant į siūlomų keitimų apimtį Įstatymas dėstomas nauja redakcija.</p>
III. Priemonių kaštai	Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybės biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	<p>Priėmus Įstatymo projektą, atsiras galimybė steigti naujus TAC, kurie teiks tautinio paveldo produktų kūrėjams tautinio paveldo produktų populiarinimo paslaugas visoje Lietuvoje, atstovaus etnografinio regiono, kuriame jie įsteigti, amatininkų interesams, puoselės etnografinio regiono tradicinius amatus.</p> <p>Atsisakius valstybės stipendijų skyrimo, bus išvengta dvigubo finansavimo ir užtikrinta didesnė valstybės paramos lėšų sklaida, sudarant galimybes finansavimo kreiptis platesniam tautinio paveldo produktų kūrėjų ratui.</p> <p>Perdavus tautinio paveldo produktų apsaugos administravimo srities funkcijas Agentūrai, kuri pagal dabartinį reglamentavimą ir vykdo jų dalį, paslaugos tautinio paveldo produktų kūrėjams bus sutelktos vienoje įstaigoje, todėl tai bus patogiau amatininkams.</p> <p>Dėl numatomos galimybės sertifikatus bei pažymėjimus išduoti per LIS greičiau ir bus patogiau prieinama išdavimo, duomenų peržiūros paslauga. Paslaugos suteikimo laikas sutrumpės (tikslaus trumpėjimo laiko apibrėžti negalima, nes popierinio dokumento atsiėmimo laikas priklauso nuo jo gavėjo galimybių jį atsiimti atvykus fiziškai), o šių dokumentų patikrinimas, jų atsisiuntimas per LIS bus žymiai greitesnis.</p> <p>Be to, LIS duomenimis naudosis ir priežiūros, kontrolės funkcijas vykdančios institucijos – Agentūra ir Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos paraiškų gauti valstybės paramą vertinimo metu, tad mažės ir administracinė našta teikiant paraiškas.</p>

Įstatymo projektu neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai. Įstatymo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Įstatymo projekte numatytos sąvokos suderintos su Valstybine lietuvių kalbos komisija.

Įstatymo projektas detaliai aptartas su Vilniaus krašto tautodailininkų-meno kūrėjų asociacijos, Lietuvos tautinio paveldo gamintojų ir kūrėjų asociacijos ir Vilniaus dailiųjų amatų asociacijos atstovais (2024 m. vasario 7 d. susitikimo protokolas Nr. 8D-51 (5.50 E)).

Nuo 2024-02-23 iki 2024-03-13 Įstatymo projektas buvo skelbiamas 12 darbo dienų Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinės sistemos (toliau – TAIS) Teisės aktų projektų registravimo posistemėje pastaboms bei pasiūlymams gauti (Nr. 24-2971 / 24-2972). Įstatymo projektas buvo derintas su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Lietuvos savivaldybių asociacija, Žemės ūkio agentūra prie žemės ūkio ministerijos, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba ir Valstybine duomenų apsaugos inspekcija. Pastabas pateikė Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Kultūros ministerija, Etninės kultūros globos taryba. Likusios institucijos Įstatymo projektui pritarė be pastabų. Pateiktos pastabos bei siūlymai buvo suderinti tarpinstituciniame pasitarime (2024 m. birželio 17 d. protokolas Nr. 8D-269 (5.50 E)). Įstatymo projekto turinio klausimai buvo detaliai aptarti su tradicinių amatų centrų atstovais (2024 m. kovo 14 d. protokolas Nr. 8D-118 (5.50 E), Ekspertų komisija (2024 m. balandžio 24 d. protokolas Nr. 8D-204 (5.50 E)).

Nuo 2024-07-08 iki 2024-07-24 Įstatymo projektas, patikslintas po institucijų gautų pastabų, pakartotinai buvo skelbiamas 12 darbo dienų TAIS Teisės aktų projektų registravimo posistemėje pastaboms bei pasiūlymams gauti (Nr. 24-2971(2) / 24-2972(2)). Pastabas pateikė Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Teisingumo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Etninės kultūros globos taryba. Su šiomis institucijomis pastabos ir taisymai buvo suderinti darbo tvarka, kitos institucijos Įstatymo projektui pritarė be pastabų.

Įstatymo projektas suderintas TAIS (Nr. 24-2971(3) / 24-2972(3)) su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe ir Ekonomikos politikos grupe, į pateiktas pastabas atsižvelgta, keitimai suderinti darbo tvarka.

Įstatymo projektui (be pastabų) pritarė Lietuvos Respublikos Vyriausybės tarpinstituciniame pasitarime 2024 m. rugsėjo 17 d.

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Europos Sąjungos reikalų ir paramos politikos departamento (direktorė Jurgita Stakėnienė, tel. 239 1020, el. p. jurgita.stakeniene@zum.lt) Programos LEADER ir kaimo plėtros skyrius (vedėja Ilona Javičienė, tel. 239 8416, el. p. ilona.javiciene@zum.lt, patarėja Daiva Belevičienė, tel. (5) 239 1269,

el. p. daiva.beleviciene@zum.lt, vyr. specialistė Eglė Neniškienė, tel. 239 1276, el. p. egle.neniskiene@zum.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymo projekto pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.
2. Įstatymo projektas, 18 lapų.
3. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 12 lapų.
4. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 2 lapai.
5. Numatomo poveikio konkurencijai vertinimo pažyma, 2 lapai.
6. Įstatymo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.
7. Suinteresuotų institucijų išvados, 15 lapų.

Žemės ūkio ministras

Kazys Starkevičius